

„Alene gennem en sådan ordning opretholdes fuldt ud princippet om statsmagternes ubeskårne ret i overensstemmelse med den nuværende forfatning; når man udgår fra, at afstemningen blot skal være rent rådgivende, bør deraf følge, at den heller ikke kan iværksættes i andre tilfælde, end når kongen og begge kamre enes om at skønne det påkrævet at indhente råd gennem folkets udtalelse.“

Det tilføjes, at der også har hersket enighed herom under de forudgående drøftelser på rigsdagen.

Den tanke, at kongen alene skulle kunne anordne afstemning, afvises.

„Kongen har allerede gennem retten til at opløse andetkammer eller begge mulighed for at appellere fra rigsdagen til folket, og alene en appel i denne form kan betragtes som overensstemmende med det grundlæggende princip i vor forfatning: at rigsdagen skal repræsentere det svenske folk. En rigsdags-opløsning med anordning om nye valg giver folket lejlighed til gennem de nye valg at give rigsdagen en sammensætning, som svarer til dens opgave: at repræsentere folket, medens derimod en grundlovmæssig ret for kongen til at foranstalte folkeafstemning ville kunne tænkes at medføre mulighed for at fremkalde et udtryk for folkets vilje imod rigsdagen. Det fremgår også af redegørelsen for den konsultative afstemning i fremmede lande, at rigsdagens ret til at beslutte eller deltage i beslutningen om en sådan afstemning næsten overalt anses for selvfølgelig. Afstemningerne i Danmark 1916, og i Norge 1919, er eksempler herpå; i Nordamerika fattes beslutning af denne art regelmæssigt af staternes repræsentationer, og da der i Belgien fremkom et forslag om ret for kongen til at anordne konsultativ afstemning, strandede dette forslag på folkerepræsentationens modstand. Alene i den australske forbundsstat og i visse af dens ledstater finder man afstemninger, foranstaltet alene af regeringen, men forholdene der er så forskellige fra de svenske, at de ikke godt kan tjene som forbillede for svensk grundlovsgivning.“

På den anden side afvises også den mulighed, at afstemningen skulle kunne sluttes alene af rigsdagen.

„På den anden side mener komiteen, at der heller ikke kan være tale om, at rigsdagen skulle have ret til at anordne en konsultativ folkeafstemning uden kongens samtykke. Ganske vist tilkommer en sådan ret folkerepræsentationerne i de amerikanske stater og i det mindste i 2 schweiziske kantoner, St. Gallen og Schaffhausen, men dette hænger tydeligt sammen med disse staters republikanske forfatninger og den stærke begrænsning af regeringens beføjelser i forhold til folkerepræsentationen i disse stater. Med den svenske statsforfatnings principper om magtfordeling mellem konge og rigsdag ville en sådan ordning ikke være forenelig; det må huskes, at den svenske rigsdag savner den selvstændige enquête-ret, som i flere fremmede lande tilkommer folkerepræsentationen, og at en folkeafstemning til sin gennemførelse kræver adskillige administrative foranstaltninger, som alene kan foretages eller overvåges af kgl. majestæt.“

Efter drøftelse af forskellige tekniske problemer opstillede komiteen forslag til ændringer i regeringsformen og rigsdagsordningen, hvis væsentligste bestemmelse er følgende tilføjelse til regeringsformens § 49:

„Dersom det med hensyn til et anliggendes særlige vægt og beskaffenhed anses for nødvendigt, at folkets mening indhentes før dets afgørelse, skal kongen og rigsdagen ved en i fællesskab givne lov anordne, at almindelig folkeafstemning skal finde sted. I loven bestemmes, hvilket eller hvilke spørgsmål der skal besvares gennem afstemningen, endvidere tid og fremgangsmåde for afstemningen. Ret til at deltage i afstemningen tilkommer enhver, der er stemmeberettiget ved valg til rigsdagens andetkammer. Efter afstemningen behandles anliggendet på grundlovmæssig vis.“